

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра політології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Декан філософського факультету
Іван КАРПЕНКО
ФІЛОСОФСЬКИЙ
ФАКУЛЬТЕТ
“ 06 ” 2025 р.

Робоча програма навчальної дисципліни **Порівняльний регіоналізм**

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти	<u>магістерський</u>
галузь знань	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва)
спеціальність	<u>052 Політологія</u> (шифр і назва)
освітня програма	<u>Глобальні студії та світова політика</u> (шифр і назва)
вид дисципліни	<u>за вибором</u> (обов'язкова/за вибором)
факультет	<u>філософський</u>

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою філософського факультету
від 30 червня 2025 року, протокол № 5

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: **Мовчан** Уляна Ігорівна – кандидат політичних наук, доцент
кафедри політології

Програму схвалено на засіданні кафедри політології
Протокол від “27.06.2025 року № 16

Завідувач кафедри політології

Фісун О.А.
(прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Глобальні студії та
світова політика»

Гарант освітньо-професійної програми

Юлія БІДЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією філософського факультету

Протокол № 10 від 19 червня 2025 року,
Голова науково-методичної комісії

Сергій ГОЛІКОВ

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «**Порівняльний регіоналізм**» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Глобальні студії та світова політика» підготовки бакалавра за спеціальністю 052 «Політологія».

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни полягає у формуванні у студентів уявлення про регіони та регіональні процеси сучасного світу, теоретичні та практичні проблеми великих регіонів

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

- ознайомлення з ключовими поняттями, історією розвитку та провідними теоретичними школами порівняльного регіоналізму;
- аналіз моделей регіонального безпекового управління, інституційних механізмів захисту прав людини та демократичного врядування в різних регіональних утвореннях;
- вивчення типів регіонального інституційного дизайну, включно з механізмами ухвалення рішень, структурами органів регіонального врядування та їх ефективністю;
- дослідження формування та трансформації регіональних ідентичностей, політичних спільнот і моделей взаємодії держав та наднаціональних акторів;
- порівняльний аналіз регіональних систем у Північній Америці, Латинській Америці, Європі, Євразії/Азії, Північній Африці та Тропічній Африці з метою виявлення спільних закономірностей і відмінних траєкторій регіонального розвитку.

1.3. Кількість кредитів - 7

1.4. Загальна кількість годин – 210

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова/ За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	
Семестр	
3-й	
Лекції	
24 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
24 год.	год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
162 год.	год.
Індивідуальні завдання	
не передбачені	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна.

В результаті вивчення курсу "Порівняльний регіоналізм" студенти повинні мати загальні та фахові компетентності (передбачені освітньою програмою).

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК02. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК03. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК05. Здатність вчитися та оволодівати сучасними знаннями.

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК07. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК08. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Фахові компетентності:

ФК01. Усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

ФК03. Критичне осмислення проблем та принципів функціонування та закономірностей розвитку влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, гендерної політики, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ФК04. Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

ФК05. Спроможність комплексно використовувати нормативну та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.

ФК06. Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

ФК07. Спроможність ефективно виконувати політико-організаційні, експертно-аналітичні та консультативні функції на національному та міжнародному рівні.

ФК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати складні політологічні дослідження з використанням широкого кола якісних і кількісних методів та високоспеціалізованого інструментарію прикладного аналізу.

ФК9. Здатність до системного геостратегічного мислення.

ФК10. Здатність виявляти та аналізувати констеляцію глобальних державних та недержавних гравців.

ФК 11. Здатність вести дебати в рамках симуляційних ігор.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

Програмні результати навчання:

ПРН01. Застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально-економічного, історичного та соціокультурного контексту.

ПРН02. Застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

ПРН03. Вільно спілкуватись усно і письмово українською та англійською мовами при обговоренні професійних питань, досліджень та інновацій в сфері політології.

ПРН04. Приймати ефективні рішення з питань політики, політичних наук і дотичних проблем, у тому числі у складних і непередбачуваних умовах; прогнозувати розвиток політичних процесів; визначати фактори, що впливають на них і на досягнення поставлених цілей; аналізувати і порівнювати альтернативи; оцінювати ризики та ймовірні наслідки політичних рішень.

ПРН05. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт відповідно до встановлених вимог.

ПРН06. Критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

ПРН07. Здійснювати управління складною діяльністю у сфері політики, політології та у ширших контекстах, розробляти плани і заходи з їх реалізації, забезпечувати якість освіти, оцінювати ефективність і результативність діяльності.

ПРН08. Розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері політології та з дотичних до неї міждисциплінарних напрямів з урахуванням методологічних, економічних, соціальних, правових та етичних аспектів.

ПРН09. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати складні політологічні дослідження з використанням широкого кола якісних і кількісних методів та спеціалізованого інструментарію прикладного аналізу.

ПРН11. Професійно виконувати політико-організаційні, науково-дослідницькі, експертно-аналітичні та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.

ПРН12. Мислити системно та стратегічно у розгляді світової політики.

ПРН13. Виявляти констеляцію глобальних державних та недержавних гравців.

ПРН14. Професійно вести політичні дебати від імені світових гравців.

ПРН15. Професійно розробляти політичні рішення глобального рівня управління.

1.8. Пререквізити (перелік дисциплін, що передують вивченню даної дисципліни)

Відповідно до структурно-логічної схеми освітньої програми, дисципліна викладається на 2 році навчання, і її вивченню передують задовільне засвоєння дисциплін загальнонаукової та теоретичної підготовки, а також теоретико-методологічного блоку.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичне вивчення порівняльного регіоналізму

Тема 1. Порівняльний регіоналізм: поняття та історія розвитку концепту

Розгляд поняття "порівняльний регіоналізм" як ключового елемента в дослідженнях регіональних структур і їх взаємодії. Історія розвитку концепту від початку 20 століття до сучасності. Особлива увага приділяється відмінностям у розумінні регіоналізму в різних регіонах світу та етапам формування цієї дисципліни.

Тема 2. Теорії та концепції порівняльного регіоналізму

Ознайомлення з основними теоріями та концепціями, які пояснюють процеси регіоналізації та інтеграції. Розгляд класичних і сучасних підходів до аналізу регіональних систем, включаючи неореалізм, неофункціоналізм та міжурядовий підхід. Аналіз ключових концептуальних підходів, що дозволяють порівнювати різні регіональні структури та їх вплив на глобальну політику.

Тема 3. Регіональне безпекове управління

Дослідження механізмів забезпечення регіональної безпеки, включаючи військові альянси, дипломатичні зусилля та співпрацю в сфері боротьби з тероризмом. Аналіз ролі регіональних організацій у підтримці стабільності та вирішенні конфліктів. Вивчення прикладів успішних і невдалих спроб регіонального безпекового управління у різних частинах світу.

Тема 4. Права людини та демократичне врядування на регіональному рівні

Розгляд взаємодії між регіональними організаціями та міжнародними структурами в контексті захисту прав людини і просування демократії. Вивчення регіональних ініціатив, спрямованих на покращення стандартів прав людини та підтримку демократичного врядування. Огляд ключових інструментів і механізмів, які використовуються для моніторингу і зміцнення демократії на регіональному рівні.

Тема 5. Регіональний інституційний дизайн

Аналіз структури та функцій регіональних організацій, що впливають на ефективність управління регіонами. Розгляд принципів побудови інституційних систем, включаючи їхню адаптивність, легітимність та ефективність. Дослідження прикладів успішного та проблемного інституційного дизайну в різних регіонах світу та його впливу на регіональний розвиток.

Тема 6. Регіональні ідентичності та спільноти

Оцінка ролі культурних, історичних і соціальних факторів у формуванні регіональних ідентичностей. Аналіз процесів конструювання спільнот на регіональному рівні та їхнього

впливу на політичні й соціальні процеси. Вивчення випадків, коли регіональна ідентичність стала основою для політичних рухів і змін у межах національних та міжнародних структур.

Розділ 2. Регіональні устрої по всьому світу

Тема 1. Північна Америка

Вивчення регіональних структур у Північній Америці, зокрема роль НАФТА та інших економічних і політичних об'єднань. Аналіз впливу регіональної інтеграції на політику, економіку та соціальні процеси у США, Канаді та Мексиці. Оцінка результатів співпраці та викликів, з якими стикається регіон у сучасних умовах.

Тема 2. Латинська Америка

Аналіз регіональної інтеграції в Латинській Америці, зосереджуючись на таких ініціативах, як МЕРКОСУР, Андський пакт і Союз південноамериканських націй (УНАСУР). Розгляд ролі регіональних організацій у стабілізації політичних і економічних систем Латинської Америки. Дослідження викликів, що стоять перед регіоном у контексті глобалізації та внутрішньополітичних змін.

Тема 3. Європа

Розгляд Європейського Союзу як прикладу найуспішнішої регіональної інтеграції в світі. Аналіз розвитку і трансформації ЄС, його інституцій та політик, а також впливу на регіональні та глобальні процеси. Дослідження питань розширення, внутрішньої єдності та викликів, з якими стикається Європа у XXI столітті.

Тема 4. Євразія та Азія

Вивчення регіональних інтеграційних процесів в Євразії, включаючи роль таких об'єднань, як Євразійський економічний союз (ЄАЕС) та Шанхайська організація співробітництва (ШОС). Аналіз взаємодії між країнами регіону та їхнього впливу на політичні, економічні та безпекові процеси. Оцінка перспектив інтеграції та викликів, що стоять перед регіоном. Розгляд регіональних структур у Азії, зокрема АСЕАН та інших економічних і політичних ініціатив. Аналіз особливостей регіональної інтеграції в умовах різноманітності культур, економічних систем та політичних режимів. Дослідження впливу регіональних організацій на стабільність, безпеку та економічний розвиток Азії.

Тема 5. Північна Африка та Близький Схід

Аналіз регіональних структур та інтеграційних процесів у Північній Азії та на Близькому Сході. Розгляд ролі таких організацій, як Ліга арабських держав та Співдружність незалежних держав, у регіональному співробітництві. Оцінка впливу конфліктів, енергетичних ресурсів та релігійних факторів на інтеграцію та стабільність у регіоні.

Тема 6. Тропічна Африка

Дослідження процесів регіональної інтеграції в Тропічній Африці, зокрема ролі Африканського союзу та інших регіональних організацій. Аналіз впливу регіональних ініціатив на економічний розвиток, політичну стабільність та соціальні зміни. Розгляд викликів, з якими стикається регіон, включаючи конфлікти, корупцію та економічну нерівність.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	ла б	ін д	ср		л	п	л а б	ін д	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	1 1	1 2	13
Розділ 1. Теоретичне вивчення порівняльного регіоналізму												
Тема 1. Порівняльний регіоналізм: поняття та історія	17	2	2			13						

розвитку концепту												
Тема 2. Теорії та концепції порівняльного регіоналізму	17	2	2			13						
Тема 3. Регіональне безпекова управління	17	2	2			13						
Тема 4. Права людини та демократичне врядування на регіональному рівні	17	2	2			13						
Тема 5. Регіональний інституційний дизайн	17	2	2			13						
Тема 6. Регіональні ідентичності та спільноти	17	2	2			13						
Разом за розділом 1	102	12	12			78						
Розділ 2. Регіональні устрої по всьому світу												
Тема 1. Північна Америка	18	2	2			14						
Тема 2. Латинська Америка	18	2	2			14						
Тема 3. Європа	18	2	2			14						
Тема 4. Євразія та Азія	18	2	2			14						
Тема 5. Північна Африка та Близький Схід	18	2	2			14						
Тема 6. Тропічна Африка	18	2	2			14						
Разом за розділом 2	108	12	12			84						
Усього годин	210	24	24			162						

5. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість Годин
1	Порівняльний регіоналізм: поняття та історія розвитку концепту	2
2	Теорії та концепції порівняльного регіоналізму	2
3	Регіональне безпекова управління	2
4	Права людини та демократичне врядування на регіональному рівні	2
5	Регіональний інституційний дизайн	2
6	Регіональні ідентичності та спільноти	2
7	Північна Америка	2
8	Латинська Америка	2
9	Європа	2
10	Євразія та Азія	2
11	Північна Африка та Близький Схід	2
12	Тропічна Африка	2
	Усього годин	24

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1	Порівняльний регіоналізм: поняття та історія розвитку концепту <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми., підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	13
2	Теорії та концепції порівняльного регіоналізму	

	<i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	13
3	Регіональне безпекова управління <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь(презентацію), підготувати інформаційні повідомлення за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою	13
4	Права людини та демократичне врядування на регіональному рівні <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь(презентацію) підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	13
5	Регіональний інституційний дизайн <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь(презентацію) підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою	13
6	Регіональні ідентичності та спільноти <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	13
7	Північна Америка <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	14
8	Латинська Америка <i>Завдання:</i> розглянути лекційний матеріал та наукову літературу з цієї теми, підготувати доповідь(презентацію) підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	14
9	Європа <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	14
10	Євразія та Азія <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	14
11	Північна Африка та Близький Схід <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	14
12	Тропічна Африка <i>Завдання:</i> ознайомитися з лекційним матеріалом та з матеріалами рекомендованої літератури за темою, підготувати інформаційні повідомлення та доповіді за питаннями теми практичного заняття, відповісти на запитання для контролю знань, підготувати завдання за темою.	14
	Разом	162

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання не передбачені.

7. Методи навчання

Основними методами навчання є викладення лекційного матеріалу, читання першоджерел за темою, робота в малих групах, підготовка презентацій за темами семінарських занять для розвитку ораторських здібностей. Написання есе та коротких аналітичних доповідей для розвитку критичного мислення

8. Методи контролю

При вивченні дисципліни застосовуються поточний та підсумковий семестровий форми контролю. Також, передбачено обов'язковий контроль засвоєння навчального матеріалу дисципліни, віднесеного на самостійну роботу.

Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на практичних заняттях, у формі виступів здобувачів з доповідями при обговоренні навчальних питань на практичних заняттях.

Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувача. Він проводиться у письмовій формі у вигляді екзаменаційної роботи. Терміни проведення екзамену встановлюються графіком навчального процесу, а обсяг навчального матеріалу, який виноситься на підсумковий семестровий контроль, визначається робочою програмою дисципліни.

Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів.

УВАГА! У разі використання заборонених джерел на екзамені здобувач на вимогу викладача залишає аудиторію та одержує загальну нульову оцінку (0).

У разі настання / подовження дії **обставин непоборної сили** (в тому числі запровадження жорстких карантинних обмежень в умовах пандемії з заборонаю відвідування ЗВО) здобувачам вищої освіти денної форми навчання надається можливість скласти екзамен дистанційно на платформі Moodle.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання												Разом	Екзамен	Сума	
Розділ 1						Розділ 2						к/р	60	40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T1	T2	T3	T4	T5	T6	10			
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5				

При вивченні кожної теми проводиться поточний контроль у формі усного опитування, виступів здобувачів, есе та тестового контролю із заздалегідь визначених питань.

Критеріями оцінювання знань за поточний контроль є успішність освоєння знань та набутих навичок на лекціях та практичних заняттях, що включає систематичність їх відвідування, здатність здобувача засвоювати категорійний апарат, навички узагальненого мислення, логічність та повноту викладання навчального матеріалу, навички творчо підходити до вирішення поставлених завдань, активність роботи на практичних заняттях, рівень знань за результатами опитування на практичних заняттях, самостійне опрацювання тем у цілому чи окремих питань.

За виступ на практичному занятті здобувач може отримати від 1 (доповнення, уточнення після відповіді або виступу іншого здобувача) до 4 (розгорнутий аналіз питання із залученням даних наукових статей, монографій, статистичних даних, схем, тощо) балів.

Загальна максимальна сума балів за роботу в семестрі складає **60** балів.

Критерії оцінювання роботи протягом семестру

Кількість балів	Критерії оцінювання
45-60	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважної причини, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, вміння мислити абстрактно і узагальнено, здатність публічно представити матеріал.
31-44	Систематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність пропусків занять без поважних причин, відпрацювання тем практичних занять, пропущених з поважної причини, виконання завдань до кожного практичного заняття, висока активність роботи на практичному занятті, засвоєння всього обсягу матеріалу, повні та обґрунтовані відповіді з несуттєвими помилками при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми теми, здатність публічно представити матеріал
26-30	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених практичних занять, виконання завдань до кожного практичного заняття, активна робота на практичних заняттях, засвоєння основних положень курсу, допущення декількох незначних помилок при виконанні завдань, здатність визначення теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
21-25	Наявність пропущених лекцій та практичних занять, відпрацювання тем пропущених та практичних занять, епізодична відсутність виконання завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу, неповні відповіді при виконанні завдань, складності при визначенні теоретичних питань, на які розраховані завдання, здатність публічно представити матеріал.
16-20	Несистематичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважних причин, наявність декількох невідпрацьованих тем пропущених практичних занять, епізодична відсутність виконаних завдань, участь у роботі на практичних заняттях, засвоєння окремих положень матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення помилок при виконанні завдань, великі складності при визначенні теоретичних питань на які розраховані завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
11-15	Епізодичне відвідування лекцій та практичних занять, відсутність на заняттях без поважної причини, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних занять. епізодична відсутність виконаних завдань, пасивна робота на практичних заняттях (участь у роботі останніх лише за наявності стимулу з боку викладача), наявність певного уявлення щодо матеріалу тем змістовного розділу, неповні відповіді, допущення значної кількості помилок при виконання завдання, невміння визначити теоретичні питання, на які розраховано завдання, невпевнені навички публічного представлення матеріалу.
6-10	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, наявність невідпрацьованих тем пропущених лекцій та практичних

	занять. систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдань, нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання.
0-5	Систематичні пропуски лекцій та практичних занять без поважних причин, теми пропущених лекцій та практичних занять не відпрацьовані, систематична відсутність виконаних завдань, пасивність у роботі на практичних заняттях, відсутність знань, неповні, необґрунтовані відповіді, допущення істотних помилок при виконанні завдання. Нездатність визначити теоретичні питання, на які розраховані завдання, невміння публічно представити матеріал.

Максимальна сума балів за екзамен складає **40**.

Критерії оцінювання екзаменаційної роботи

Кількість балів	Критерії оцінювання
35-40	Здобувач цілком і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
29-34	Здобувач достатньо повно і всебічно розкрив усі питання, вільно оперує термінологією і поняттями, демонструє знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.
18-28	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, але спостерігаються деякі упущення при відповіді на питання, обґрунтування неточні. Не підтверджуються достатньо обґрунтованими доказами.
10-17	Здобувач розкрив питання у загальних рисах, розуміє їхню сутність, намагається робити висновки, але при цьому слабко орієнтується в джерелах, припускається грубих помилок, матеріал викладає нелогічно.
0-9	Здобувач не в змозі дати відповідь на поставлені запитання, або відповідь не правильна, не розуміє суть питання. Не ознайомлений з джерелами. Не може зробити висновків.

Відповідно, максимальна кількість набраних балів по вивченню дисципліни складає **100** балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

10. Рекомендована література

Основна література

1. Acharya, A. *Essays on Global Regionalism I: The Past, Present and Future of Regionalism Studies*. 1st ed., Springer, 2026.
2. Acharya, A. *Essays on Global Regionalism II: Will Regions Save the World?* 1st ed., Springer, 2026.
3. Braun M. R. *The Politics of Regional Cooperation and the Impact on the European Union : a Study of Nordic Cooperation and the Visegrad Group*. Edward Elgar Publishing, 2021.
4. D'Amato, S., *International Relations and Area Studies: Debates, Methodologies and Insights from Different World Regions*, Springer International Publishing, 2023
5. Kim, M. *Power Relations and Comparative Regionalism : Europe, East Asia, and Latin America*. Routledge, 2022.

Додаткова література

1. Антонюк Л., Цвук О. Державна регіональна політика України: порівняльне дослідження суміжних понять. *Економіка та суспільство*, 2025, № 52, с. 15–27.
2. Брусиловська О. Дослідження регіоналізму: чи чекати подальшої еволюції? *Міжнародні та політичні дослідження*, 2023, № 2, с. 45–58.
3. Горобець І., Дудко І., Киридон А. Міжнародні регіональні процеси та зовнішньополітичні пріоритети : монографія. Дипломатична акад. України при М-ві закордонних справ України. Київ, 2017. 436 с.
4. Киш Є. Роль регіонів Європи в процесі європейської інтеграції. Державне управління та місцеве самоврядування в Україні: шляхи реформування : Матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Ужгород, 2000. С. 124—138.
5. Кобильник В. Порівняльний підхід до аналізу регіональних політик. *Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право*, 2024, № 3, с. 72–81.
6. Михайленко Е.Б. Регіоналістика. Класичні і сучасні підходи. 2018. URL : https://stud.com.ua/180017/politologiya/regionalistika_klasichni_i_suchasni_pidhodi
7. Романюк С. А. Політика регіонального розвитку: сучасний стан і нові можливості: регіональні дослідження : Монографія. К.: УАДУ, 2001. 112с.
8. Стегній О. Регіоналізм як об'єкт соціологічного дослідження. К. : Інститут соціології НАН України, 1998. 172 с.
9. Adler E., Barnett M. Security Communities in Theoretical Perspective, in Emanuel Adler and Michael Barnett (eds.), *Security Communities*, 1998.
10. Balassa B. Towards a Theory of Economic Integration. *Kyklos*, Vol. 14, No. 1, p. 1-17, 1961.
11. Ben-Yehoyada N. Mediterranean Incarnate: Region Formation between Sicily and Tunisia since World War II. Chicago: University of Chicago Press. 2017
12. Berke G. Contraband Corridor: Making a Living at the Mexico-Guatemala Border. Stanford, CA: Stanford University Press. 2018
13. Börzel, T., Risse T. *The Oxford Handbook of Comparative Regionalism*, Oxford Academic, 2016
14. Calder K., Ye M. Critical Juncture and Comparative Regionalism. *The Journal of East Asian Studies*. August 2004, pp. 1-43.
15. Carse A. Beyond the Big Ditch: Politics, Ecology, and Infrastructure at the Panama Canal. Massachusetts: Massachusetts Institute of Technology Press. 2014
16. Chekel J. Social Construction and Integration. *Journal of European Public Policy*, Vol. 6, No. 4, p. 545-560. 1999.
17. Deutsche K. Communication Theory and Political Integration. In P.E. Jacob and J. V. Toscano (eds.) *The Integration of Political Communities*. 1964, p. 46-74.
18. Fawcett L. Regionalism in Historical Perspective. in Fawcett and Hurrell (eds), *Regionalism in World Politics: Regional Organization and International Order*. 1995, p. 9-36.
19. Grant J., Brown S., Söderbaum F. Regionalism beyond State-Centrism: African Regionalism in Comparative Perspective. *International Journal*, 2022.
20. Grieco J. Systemic Sources of Variation in Regional Institutionalization in Western Europe, East Asia, and the Americas.” In Edward D. Mansfield and Helen V. Miner (eds.) *The Political Economy of Regionalism*. Columbia University Press. 1997. p. 164-187.
21. Haas E., Schmitter Ph. Economics and Differential Patterns of Political Integration: Projections about Unity in Latin America. *International Organization*, Vol. 18, No. 4, Autumn 1964, p. 705-737.
22. Haggard S. Regionalism in Asia and the Americas. In Edward D. Mansfield and Helen V. Miner (eds.) *The Political Economy of Regionalism*. Columbia University Press, 1997. p. 20-49.
23. Hall N., Lenz T., Obydenkova A. Environmental Commitments and Rhetoric over the Pandemic Crisis: AIIB, EAEU, EU. *Post-Communist Economies*, 2022.
24. Hoffman S. Obstinate or Obsolete? The Fate of Nation State and the Case of Western Europe. *Daedalus* 95. 1966.
25. Högselius P., Kaijser N., van der Vleuten E.. *Europe's Infrastructure Transition: Economy, War, Nature*. London and New York: Palgrave Macmillan. 2015
26. Lenz T., Bezuijen J., Hooghe L., Marks G. Discovering Cooperation: Endogenous Change in International Organizations. *Review of International Organizations*, 2023.
27. Lenz T., Reiss M. Globalising the Study of Diffusion: Multiple Sources and the East African Community. *Journal of European Public Policy*, 2024.

28. Lenz T., Schmidtke H. Agents, Audiences, and Peers: Why International Organizations Diversify their Discursive Legitimation. *International Affairs*, 2023.
29. Lenz T., Söderbaum F. Comparative Regionalism beyond Europe versus the Rest. *Review of International Studies*, 2025.
30. Lenz T., Söderbaum F. The Transformation of Comparative Regionalism. *UNU-CRIS Policy Brief*, 2025.
31. Love T. F. *The Independent Republic of Arequipa. Making Regional Culture in the Andes*. Auston, TX: University of Texas Press. 2017.
32. Mansfield E., Milner H. The New Wave of Regionalism. *International Organization*. Vol. 53, No. 3, 1999. p. 589-627.
33. Marks G., Hooghe L., Blank K. European Integration from the 1980s: State-Centric versus Multi-level Governance. *Journal of Common Market Studies*. Vol. 34, No. 3, September 1996, p. 341-78.
34. Megoran N. *Nationalism in central Asia: A Biography of the Uzbekistan-Kyrgyzstan Boundary*. Pittsburgh, PA: University of Pittsburgh Press. 2017
35. Mitrany D. The Prospect of Integration: Federal or Functional. *Journal of Common Market Studies*. Vol. 4, No. 2, p. 119-149, 1965.
36. Moravcsik A. Negotiating the Single European Act. *International Organization*. Vol. 45, No. 1, Winter 1991, p. 19-56.
37. Moravcsik A. "Preferences and Power in the European Community: A Liberal Intergovernmentalist Approach. *Journal of Common Market Studies*. Vol. 31, No. 4. 1993.
38. Pierson P. The Path to European Integration – A Historical Institutional Analysis." *Comparative Political Studies*, Vol. 29, No. 2 (April 1996). 123-63.
39. Risse T. Nationalism and Collective Identities: Europe versus the Nation-State? in Paul Heywood, Erik Jones and Martin Rhodes (eds.) *Development in West European Politics 2*, Palgrave Macmillan, 2002, p. 77-93.
40. Scheele J. *Smugglers and Saints of Africa: Regional Connectivity in the Twentieth Century*. Cambridge: Cambridge University Press. 2012.
41. Schmidtke H., Tallberg J., Zürn M. The Legitimation of International Organizations: Introducing a New Dataset. *International Studies Perspectives*, 2024.
42. Scott J. C. *The Art of Not Being Governed: An Anarchist History of Upland Southeast Asia*. New Haven, CT: Yale University Press. 2009
43. Solingen E. The Genesis, Design and Effects of Regional Institutions: Lessons from East Asia and the Middle East." *International Studies Quarterly*. Vol. 52, No. 2. 261-294.
44. Sweet A., Sandholtz W. Integration, Supranational Governance, and the Institutionalization of the European Polity. in Sandholtz and Sweet (eds.), *European Integration and Supranational Governance*, p. 1-26, 1998.
45. Van der Beek G., Neal L. The Dilemma of Enlargement for the European Union's Regional Policy. *The World Economy*. Vol. 27, No. 4, April 2004, p. 587-607.